

Sjúkdómar og heilsufræði

Ending og förgunarástæður íslenskra hrossa

Tímabil: 2001-2003

Styrktaraðili: Stofnverndarsjóður íslenska hestsins.

Samstarfsaðili: Landbúnaðarháskólinn í Uppsölum

Lýsing á verkefni: Rakinn er æviferill 772 hrossa, sem fædd eru árin 1980-1985 og 1990-1991. Markmiðið er að kanna endingu og algengustu förgunarástæður. Við lok rannsóknarinnar reyndust 201 hross vera dauð eða fallin úr notkun (183), flutt úr landi (223) eða óvísst var um afdrif þeirra innanlands (201). Við úrvinnslu gagnanna var notuð aðferðafræði endingargreininga (survival analysis) og reiknuð sk. endingarföll. Við um 17 vetra aldur voru 50% af öllum hestum enn á lífi og í notkun en miðgildið var um 18 vetra aldur fyrir hryssur. Notkun hrossanna á hverjum tíma, almanaksár, uppruni og kynbótamat reyndust hafa marktæk áhrif á endingarfallið. Algengustu förgunarástæður voru fækkun ræktunarhryssna (20,4%) og slæmt geðslag (16,4%) en næst á eftir komu holti (12,4%) og slysfarir (10,9%). Niðurstöður birtust í mastersritgerð höfundar (Valbergs Sigfússonar) og hafa auk þess verið kynntar meðal hrossaræktenda, á fundi fagraðs í hrossarækt haustið 2003 og í Hrossaræktarfreyp 2003.

Birting niðurstaðna:

- Mastersverkefni Valbergs Sigfússonar, 2003. Longevity in icelandic horses: length of life and reasons for culling and death. M.Sc.ritgerð við Landbúnaðarháskólann í Uppsölum í Svíþjóð (24 bls).
- Valberg Sigfússon, 2003. Ending og förgunarástæður íslenskra hrossa. Hrossaræktarfreyp, 10, 41-45.

Spatt í íslenskum hestum. Faraldsfræði, arfgengi, klínísk einkenni og orsakir

Tímabil: 1995-1998

Styrktaraðilar: Framleiðnisjóður landbúnaðarins, Vísindasjóður og Útflutnings-og markaðsnefnd íslenska hestsins.

Samstarfsaðilar: Samstarfsaðilar voru frá Dýralæknadeild Landbúnaðarháskóla Svíþjóðar (SLU) í Uppsölum, Tilraunastöð HÍ að Keldum og ráðgjafafyrirtækinu IHBC AB, Morgongáva Svíþjóð.

Lýsing á verkefni: Með rannsókninni fékkst yfirlit yfir tíðni sjúkdómsins í íslenskum reiðhestum og sambandið milli röntngreiningar og klínískra einkenna. Lagt var mat á arfgengi sjúkdómsins og áhrif byggingar, hæfileika og ýmissa umhverfispáttá á tíðni hans. Gagnavinnsla fór fram á árunum 1995-6 en úrvinnsla 1997-8.

Kynning niðurstaðna: Niðurstöðurnar hafa verið birtar í erlendum vísindaritum og ráðstefnum. Þær hafa enn fremur verið kynntar fyrir hrossaræktendum og hestamönnum með grein í Bændablaðinu 1998, og viðtalsgreinum í Eiðfaxa og Hestinum okkar 1997. Þá hafa niðurstöðurnar verið kynntar á fræðslufundum hjá hrossaræktarsamböndum og á opnum samráðsfundi Fagraðs í hrossarækt 1997.

Birting niðurstaðna:

- Doktorsverkefni Sigríðar Björnsdóttur, 2002. Bone Spavin in Icelandic horses. Aspects of predisposition, pathogenesis and prognosis. Ph.D. ritgerð við Landbúnaðarháskólann í Uppsölum í Svíþjóð.
- S.Björnsdóttir, M. Axelsson, P. Eksell, H. Sigurdsson and J. Carlsten, 2000. Radiographic and clinical survey of degenerative joint disease in the distal tarsal joints in Icelandic horses. Equine Veterinary Journal, 32 (3) 268-272.
- M.Axelsson, S.Björnsdóttir, P.Eksell, J.Häggström, H.Sigurdsson and J.Carlsten, 2001. Risk factors associated with hindlimb lameness and degenerative joint disease in the distal tarsus of Icelandic horses. Equine Veterinary Journal, 33 (1) 84-90.

- Sigríður Björnsdóttir, Thorvaldur Árnason, Mats Axelsson, Per Eksell, Helgi Sigurðsson, Johan Carlsten, 2000. The heritability of degenerative joint disease in the distal tarsal joints in Icelandic horses. *Livestock Production Science* 63, 77-83.
- Björnsdóttir, S., Arnason, Th., Axelsson, M., Eksell, P., Sigurðsson, H. and Carlsten, J.
The heritability of bone spavin in Icelandic horses. In *Proceedings of the XVIII Nordic Veterinary Congress in Helsinki, Finland, 4th -7th August 1998*.
- Axelsson, M., Björnsdóttir, S., Eksell, P., Sigurðsson, H. and Carlsten, J.
Risk factors associated with hind limb lameness and radiographic signs of bone spavin in the Icelandic horse. In: *Proceedings of the XVIII Nordic Veterinary Congress in Helsinki, Finland 4th - 7th August, 1998*.
- Björnsdóttir, S., Axelsson, M., Eksell, P., Sigurðsson, H. and Carlsten, J.
A radiographic and clinical survey of bone spavin in Icelandic horses. In: *Proceedings of the XVIII Nordic Veterinary Congress in Helsinki, Finland 4th-7th August 1998*.
- Sigríður Björnsdóttir, 2003. Spatt í íslenskum hrossum; áhættuþættir, sjúkdómsferill og horfur. *Freyr-hrossaræktarblað* 99 (10) 57-62.
- Sigríður Björnsdóttir og Helgi Sigurðsson. Spatt í íslenskum hrossum. *Bændablaðið*, 17.febrúar 1998, bls. 6-7.
- Sigríður Björnsdóttir og Helgi Sigurðsson, 1997. Spatt er alvarlegt vandamál í íslenskum hrossum. *Eiðfaxi* 9, 12-17.
- Sigríður Björnsdóttir, 1997. Er spattið arfgengur sjúkdómur? *Hesturinn okkar*, okt. 25-27.